

Virolahden kunta
PL 14
49901 VIROLAHTI

Lausuntopyyntö 3.4.2024

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto osayleiskaavaluonnoksesta, OAS, Yleiskaava, Virolahden aurinkovoimahankkeen osayleiskaava, Virolahti

Lausuntopyyntö

Virolahden kunta pyytää Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (myöh. ELY-keskus) lausuntoa osayleiskaavamuutoksen valmisteluaineistosta. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa teollisen mittaluokan aurinkovoimalan rakentaminen suunnittelualueelle.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastualueen lausunto

Osayleiskaava-alue sijoittuu valtatie 7 ja seututie 170 väliselle alueelle rajoittuen eteläreunassaan seututiehen 170, katuverkkonimeltään Vaalimaantie. Liikennöinti kaava-alueelle ja -alueella tapahtuu alueen yksityistieverkkoa käyttäen. Yksitystiet liittyvät osin seututiehen 170, osin maantiehen 14735.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta paneelialueiden voimakkaalla aitaamisella on vaikutuksia hirvieläinten kulkureitteihin ja käyttäytymiseen alueella ja sitä kautta mahdollisesti vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Osayleiskaavaprosessin yhteydessä tulee arvioida suurimittakaavaisen maantien poikkisuuntaisen aitaamisen vaikutuksia sorkkaeläinten liikkumiseen ja edelleen liikenneturvallisuuteen.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole muuta lausuttavaa asiaa tässä vaiheessa.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen lausunto

Luontoarvot

Osayleiskaavan luontovaikutusten arviointi ei ole vielä kokonaisuutena mahdollista, sillä hankealueella luontoselvitykset ovat osin keskeneräisiä. Alueelta tehty luontoselvitys ei esimerkiksi kata energiahuollon alueeksi merkittyä aluetta. Lisäksi alueen liito-orava- ja lepakkoselvitykset eivät vielä sisällä oikea-aikaisesti tehtyjä maastokartoituksia. Mainitut puutteet tulee täyttää ennen kaavaehdotuksen laatimista ja huomioida selvitysten tulokset kaavaehdotuksessa.

3.5.2024

Jo selvitettyjen luontoarvojen osalta kaavaluonnos huomioi asianmukaisesti kirjoverkkoperhosen todetut lisääntymis- ja levähdyspaikat luo-kaavamerkinnällä. Myös arvokkaina elinympäristöinä tunnistetut Niisikon kulttuurivaikutteinen lehto, Saarasjärvenojan lehtolaikku, Saarasjärvenojan puro ja Niisikon noro on huomioitu kaavaratkaisussa.

Kaavaselostuksessa todetaan, että kaava-alueelta ei ole tunnistettu liito-oravan elinalueita, mutta alueen luontoselvityksen mukaan liito-oravan papanaselvitys on vasta tekeillä. Kaavaselostuksessa todetaan myös, että "alueen liito-oravalle soveltuvat metsät on merkitty suojelumerkinnöin". Vaikuttaa kuitenkin siltä, että esitetty väite ei pidä paikkaansa luontoselvityksen kohteiden 7, 9 ja 10 osalta. Luontoselvityksessä tunnistetut kirjoverkkoperhosen mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat on jätetty kaavaehdotuksessa huomiotta. Perusteltua on merkitä myös nämä alueet kaavamerkinnällä, joka tuo ilmi näihin alueisiin kohdistuvan selvitysvelvollisuuden.

Vesistöt ja pintavesien hallinta

Hankealueella sijaitseva Saarasjärvenoja on vesipolitiikan puitedirektiivin mukainen jokivesimuodostuma, jonka hyvän ekologisen tilatavoitteen saavuttamista ei saa vaarantaa. Niisikon noro on luontoselvityksen mukaan vesilain (587/2011, VL) nojalla suojeltu kohde luonnontilaisen kaltaisilta osiltaan.

Hankealueella tulee toteuttaa hulevesien laadullista hallintaa esitetyn hulevesien hallintasuunnitelman mukaisesti. Hulevedet tulee johtaa laskeutusaltaan tai muun sopivan viivyttävän ja kiintoainesta pidättävän rakenteen kautta. Vesiensuojelurakenteet tulee rakentaa alueelle ennen muiden maanmuokkaus tai rakennustöiden aloittamista ja huolehtia että ne ovat toiminnassa heti rakennustöiden alkaessa. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) 41.1 §:n mukaan "[Y]leiskaavamääräykset voivat koskea [– –] haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista." Edellä mainitut seikat huomioiden tulee yleiskaavassa antaa riittävän selkeät määräykset vesiensuojelurakenteista sekä niiden rakentamisen ajoituksesta, jotta yleiskaava olisi tarkoituksenmukaisesti ohjeena jatkosuunnittelussa haitallisten ympäristövaikutuksien rajoittamisen osalta.

Saarasjärvenojassa on arvokas taimenkanta ja lohikalojen luontaista lisääntymistä. Taimenkannan turvaamiseksi kaavasuunnitelmaan merkityn Saarasjärvenojan varteen luo-alueen tulisi olla puustoista eikä maanmuokkaustöitä tulisi alueella toteuttaa. Vesistöjen rannoilla tehtävät hakkuut vähentävät uoman varjostusta ja uomaan kertyvää kariketta, mikä heikentää taimenten ja niille merkittävien saaliseliöiden elinympäristöjä. Lisäksi hakkuista ja ojituksista syntyvä kiintoainekuormitus voi tukkia lohikalojen kutusoraikkoja ja siten estää kalojen poikastuotannon. Taimenen elinolosuhteet ovat riippuvaisia veden lämpötilasta. Suojavyöhykkeen varjostava vaikutus auttaa veden lämpötilaa nousemasta liian korkealle etenkin pitkien hellejaksojen aikana ja antaa siten elinmahdollisuuksia viileässä vesissä viihtyville taimenille ja muille lohikaloille. Puustoisella suojavyöhykkeellä voidaan ylläpitää pienilmastoa,

3.5.2024

sekä turvata vesieliöstölle tärkeiden ravinteiden ja rakenteiden, kuten veteen päätyvän lehtikarikkeen ja lahopuun, määrää. Suojavyöhykkeillä tulisi liikkua metsätyökoneilla vain, jos se on välttämätöntä. Koneiden suojavyöhykkeelle aiheuttamat ajourapainanteet voivat lisätä ravinne- ja kiintoainekuormitusta vesistöön ja heikentää oleellisesti suojavyöhykkeen tehokkuutta.

Koko Saarasjärvenojan ja Niisikon noron luonnontilaisten osien reunoille tulee jättää riittävän leveät suojavyöhykkeet. Suojavyöhykkeelle tulee asettaa tarpeelliset määräykset, jotka voivat koskea esimerkiksi maanmuokkaustöitä, puuston tai muun kasvillisuuden poistoa ja työkoneilla liikkumista alueella. Tässä tapauksessa vähimmäisleveytenä suojavyöhykkeillä voidaan pitää vähintään 30 metriä puron molemmin puolin. Riittävän leveällä suojavyöhykkeellä voidaan varmistaa ja jopa osittain parantaa uhanalaisen taimenlajin elinedellytyksiä alueella. Riittävän leveä suojavyöhyke säilyttää kohteen pienilmaston luonnontilaisen kaltaisena sekä suojaa vedenlaatua haitallisilta muutoksilta.

Suojavyöhykkeiden osalta puuston käsittelyä on syytä rajata vähintään avohakkuun kieltävällä määräyksellä. Lisäksi suojavyöhykkeelle on syytä osoittaa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus, joka koskee maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä.

Edellä selostetun perusteella ELY-keskus esittää kunnalle harkittavaksi, että tulisiko Saarasjärvenojan *-luo* merkinnällä rajatun alueen sekä Niisikon noron luonnontilaisten osien pääkäyttötarkoituksimerkintä muuttaa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Kaavamääräyksistä (esim. *luo ja MY*) tulee käydä riittävän yksityiskohtaisesti ilmi mitä, arvoja alueella on.

Hankealueella sijaitsevilla ojilla on ojitusyhteisöjä. Yhteisöjä tulee kuulla mahdollisista muutoksista uomiin tehtäessä. Hankevastaavan tulee osallistua yhteisöjen uomien kunnossapitoon sekä tarvittaessa laajentamiseen, mikäli hankealueelta johdettavien vesien määrä tai virtausnopeus kasvaa merkittävästi nykyisestä.

Alueen jatkosuunnittelussa on selvitettävä happamien sulfaattimaiden esiintyminen riittävässä laajuudessa, jotta mahdollisia happamoittavia vesistövaikutuksia voidaan arvioida ja välttää. Mikäli happamia sulfaattimaita esiintyy, niiden alueelta ei tule tehdä maanmuokkaustöitä vesistöjä happamoittavan vaikutuksen vuoksi. Alueella mahdollisesti esiintyvät sulfaattimaat olisi syytä selvittää yleiskaavan laatimisen yhteydessä, jolloin ne pystytään paremmin huomiomaan jatkosuunnittelua ohjaavassa yleiskaavaratkaisussa.

Maisemavaikutukset

Kaava-alueen eteläosassa aurinkovoimaloille soveltuvaa aluetta (en-a) on suunniteltu olemassa olevien asuinrakennusten ympärille. Tuotantoalueen teknisten rakenteiden ja asuinrakennusten pihapiirin välinen etäisyys on

3.5.2024

paikoin hyvin lyhyt. Valmisteluaineistoon liitetyn maisemaselvityksessä paikalliseen maisemaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu merkittävyydeltään kohtalaisiksi tai suuriksi. Kaavaluonnoksessa ei ole esitetty erillisiä kaavamääräyksiä maisemallisten vaikutusten hallitsemiseksi alueilla, joilla maisema tulee muuttumaan huomattavasti tai suuresti.

Suunnitellun maankäytön maisemallisten vaikutusten arviointi suhteessa olemassa olevaan rakennuskantaan on jäänyt pintapuoliseksi. Vaikutusten arviointia on syytä tarkentaa, jotta pystytään paremmin arvioimaan täyttääkö kaava esimerkiksi MRL 39.4 §:n edellyttämän vaatimuksen.

Yleistä kaavaratkaisusta

Suunnittelun lähtökohdaksi on otettu alueen pääkäyttötarkoituksen osoittaminen maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi ja samassa yhteydessä osalle suunnittelualuetta mahdollistetaan teollisen mittaluokan aurinkovoimalan sijoittaminen. Vaikutusten arviointi on tehty aurinkovoimalarakentamisen näkökulmasta kuten kuuluukin.

Alueelle on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu sini-viheryhteystarve. Mikäli Saarasjärvenojan yhteyteen jätetään riittävät luonnonmukaiset suojavyöhykkeet ja otettaessa huomioon yleiskaavassa osoitettu alueen pääkäyttötarkoitus, niin ELY-keskuksen tulkinnan mukaan voidaan todeta maakuntakaavan olleen MRL 32.1 §:n mukaisesti riittävästi ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Alueen toteuttaminen tulee joka tapauksessa perustumaan tarkempaan suunnitteluun.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Mikko Manninen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Jakelu

Virolahden kunta

Tiedoksi

Kymenlaakson museo
VARELY/Joonas Ikävalko

Tämä asiakirja KASELY/2317/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
KASELY/2317/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Manninen Mikko 03.05.2024 13:30

Ratkaisija Perttola Pertti 03.05.2024 13:36